

Brüsszel, 2013.7.10.
COM(2013) 494 final

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A
TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A
RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK**

**Köz-magán társulások a „Horizont 2020” keretprogramban: az európai innováció és
növekedés ösztönzésének hatékony eszköze**

(EGT-vonatkozású szöveg)

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK

Köz-magán társulások a „Horizont 2020” keretprogramban: az európai innováció és növekedés ösztönzésének hatékony eszköze

(EGT-vonatkozású szöveg)

1. POLITIKAI KONTEXTUS

Európának többet és hatékonyabban kell beruháznia a kutatásba és az innovációba. A kutatás és az innováció megerősítése létkérdés a fenntartható gazdasági növekedés és munkahelyteremtés, valamint Európa nemzetközi versenyképességének növelése szempontjából. A kutatás és az innováció egyúttal segít megoldást találni napjaink olyan égető kihívásaira, mint az éghajlatváltozás elleni küzdelem, a társadalom tiszta energiával való megbízható ellátása vagy az idősödő népesség költségeinek viselése. Azonban az Európa 2020 stratégia azon célkitűzése, hogy a K+F-tevékenységekre fordított finanszírozás összege elérje a GDP 3%-át, lassan valósul meg, és különösen gyenge lábakon áll a magánforrások mozgósítása tekintetében.

Az Európai Bizottság folyamatosan dolgozik az alulfinanszírozottság problémájának megoldásán. Az Európa 2020 stratégia¹, és különösen az „Innovatív Unió”² kiemelt kezdeményezés a korábbinál kedvezőbb környezetet teremt az innováció számára. Az új kutatási és innovációs keretprogramra, a „Horizont 2020”-ra irányuló bizottsági javaslatok³ az alapkutatástól a piacra való bevezetésig az egész értéklánchoz megfelelő forrásokat irányoznak elő.

A „Horizont 2020” keretprogram egyik kulcsfontosságú eleme szerint egyesíteni kell az erőket a magánszektorral és a tagállamokkal ahhoz, hogy az egyes országok vagy vállalkozások erejét alighanem meghaladó eredményeket érjünk el. E közleményt a „Horizont 2020” keretprogram keretében a köz-magán társulásokra és a tagállamokkal alakítandó közszektoron belüli társulásokra irányuló bizottsági jogalkotási javaslatok kísérik.

A javaslatcsomag a következő 7 évre összesen 22 milliárd EUR finanszírozást irányoz elő úgy, hogy a „Horizont 2020” keretprogramból folyósított 8 milliárd EUR-hoz az ágazati szereplők további 10 milliárd EUR-t, a tagállamok pedig közel 4 milliárd EUR-t tesznek hozzá. Ez az összeg létfontosságú forrásokat biztosít a nagyszabású, hosszabb távra szóló és kockázatos kutatási és innovációs kezdeményezésekhez, amelyek nélkülözhetetlenek ahhoz, hogy az EU vezető szerephez jusson a kiváló minőségű munkahelyeket biztosító (jelenleg több mint 4 millió főt foglalkoztató), stratégiai jelentőségű, globálisan versenyképes technológiai szektorokban, és hozzájárulnak ahhoz az uniós célkitűzéshez, hogy a feldolgozóipar 2020-ra a GDP 20%-át állítsa elő. A társadalom számos előnyét látja ezeknek a partnerségeknek, például az alacsonyabb szén-dioxid-kibocsátásnak, a fosszilis tüzelőanyagok alternatíváinak vagy a szegénységhez kapcsolódó betegségek és az egyre veszélyesebb antibiotikum-rezisztencia új kezelési módjainak köszönhetően.

---

¹ COM(2010) 2020.

² COM(2010) 546.

³ COM(2011) 808/809/810/811/812.

A Bizottság e jogalkotási javaslatokat azért most terjeszti elő, hogy a jogalkotási folyamatban időben megszülethessenek a szükséges döntések ahhoz, hogy a partnerségek a „Horizont 2020” keretprogram kezdetére készen álljanak tevékenységük megkezdésére. Ez pontosan megfelel az Európai Tanács arra irányuló felhívásának, hogy elsőbbséget kell biztosítani a többéves pénzügyi keret növekedési és munkahelyteremtési hatásainak.

E partnerségek együttesen az innovatív Unió, az uniós iparpolitika⁴ és a kulcsfontosságú alaptermotechnológiákkal kapcsolatos stratégia⁵ fontos elemeit valósítják meg, és számottevően hozzájárulnak az éghajlat- és energiapolitikához, a digitális menetrendhez, a közlekedéspolitikához, az egészségpolitikához és más uniós politikákhoz.

Ez a közlemény ismerteti a Bizottság elképzelését arról is, hogyan lehetne a köz-magán társulások egyéb formáit alkalmazni a „Horizont 2020” keretprogram megvalósítása során. Később közzéteendő szolgálati munkadokumentumok fogják ismertetni a Bizottságnak az európai technológiai platformok és a Bizottság iparpolitikával foglalkozó munkacsoportjai révén az iparági szereplőktől és más érdekelt felektől beérkező javaslatok hasznosítására irányuló stratégiáját.

2. AZ EURÓPAI KÖZ-MAGÁN TÁRSULÁSOK JELENTŐSÉGE A KUTATÁSBAN ÉS AZ INNOVÁCIÓ TERÜLETÉN

A kutatás és az innováció kiemelten kockázatos tevékenység, ahol semmi nem szavatolja az eredményeket. Ha túl magas a kudarc kockázata, a magánszektor vonakodhat a beruházásoktól még akkor is, ha a gazdasági és társadalmi haszon potenciálisan igen magas is lehet. Ráadásul egyes esetekben a kutatási célú beruházások gazdasági hasznát mások fölözhetik le, ami elveszi az egyes vállalkozások kedvét a beruházástól, máskor pedig bizonyos politikai kényszerítő okok korlátozhatják a piac méretét és ezzel a várható megtérülést (például az új antibiotikumok fejlesztése kapcsán az antibiotikumokkal szembeni rezisztencia egyre súlyosabb problémája miatt).

Ezek az általános piaci hiányosságok nyomós érvet jelentenek a magánszektor kutatási és innovációs tevékenységeinek közpénzekből való támogatása mellett. Ugyanakkor számos esetben az ágazat fontossága, a kihívások és a technológiák összetettsége, a hosszú időtávok és a szükséges beruházás nagyságrendje olyan, hogy a projektszinten nyújtott állami támogatás nem hatékony. Az ilyen esetekben van szükség strukturált partnerségi viszonyokra a köz- és a magánszektor között, a nagyszabású kutatási és innovációs menetrendek közös kidolgozása, finanszírozása és megvalósítása érdekében. Ez az oka annak, hogy a politikai döntéshozók világszerte mind gyakrabban élnek a kutatási célú köz-magán társulások eszközével növekedési menetrendjük teljesítése érdekében.

Azokban az európai és nemzetközi szinten működő ágazatokban, amelyekben a beruházások nagyságrendje meghaladja az egyes tagállamok lehetőségeit, a leghatékonyabb megközelítés az ilyen típusú uniós szintű partnerségek kialakítása. Konkrétan a kutatás és az innováció területén a köz-magán társulások számos okból hatékony és igen kívánatos eszközei a „Horizont 2020” keretprogram célkitűzései teljesítésének:

- a hosszú távú kötelezettségvállalások lehetősége révén hosszú távú stratégiai koncepció követését teszik lehetővé a kutatás és az innováció területén, és csökkentik a bizonytalanságokat,

---

⁴ COM(2012) 582.

⁵ COM(2012) 341.

- jogi keretet biztosítanak a források együttes mozgósításához és a kritikus tömeg eléréséhez, amely az egyes vállalatok erejét meghaladó nagyságrendű erőfeszítéseket tesz lehetővé, egyebek között az intelligens szakosodás, illetve a „Horizont 2020” keretprogram és az európai strukturális és beruházási alapok forrásainak együttes felhasználhatósága révén,
- az egész Unióban növelik a kutatás- és innovációfinanszírozás hatékonyságát a pénzügyi, humán- és infrastruktúra-erőforrások megosztása révén, ezen keresztül pedig csökkentik a széttagoltság kockázatát, és méretgazdaságossági előnyöket és költségmegtakarítást eredményeznek minden részt vevő partner számára,
- eredményesebben képesek kezelni a bonyolult kihívásokat, mivel támogatják az interdiszciplináris megközelítéseket, és hatékonyabb tudás- és szakértelem-megosztást tesznek lehetővé,
- elősegítik az innovatív termékek és szolgáltatások belső piacának kialakítását azáltal, hogy közös megoldásokat keresnek a kritikus problémákra, például a finanszírozáshoz jutás, a szabványosítás és a szabályozás kérdésére,
- gyorsabb piacra jutási lehetőséget biztosítanak az innovatív technológiáknak, többek között azáltal, hogy elősegítik a vállalkozások együttműködését és az információk megosztását, és ennek révén felgyorsítják a tanulási folyamatokat,
- megfelelő kereteket teremtenek a nemzetközi cégek számára, hogy Európába telepítsék kutatási és innovációs beruházásaikat és kiaknázzák Európa erősségeit, például a jól képzett munkaerőt, a megközelítések sokféleségét és az ágazati kreativitást, valamint
- lehetővé teszik, hogy a kutatási és az innovációs célú erőfeszítések elérjék a kritikus társadalmi kihívások kezeléséhez és az Európa 2020 stratégia célkitűzéseinek megvalósításához szükséges méretet.

3. KÖZÖS TECHNOLÓGIAI KEZDEMÉNYEZÉSEK: AZ EDDIGI TANULSÁGOK

Az uniós szintű köz-magán társulásokat a kutatásban és az innováció területén első ízben a jelenleg zajló hetedik kutatási keretprogram vezette be. Egyik fő megvalósulási formájuk a közös technológiai kezdeményezések életre hívása volt, amelyek keretében az Unió és az iparági szereplők közösen finanszírozzák és valósítják meg a hetedik keretprogram egyes területein folyó kutatást. A közös technológiai kezdeményezéseket e célra létrehozott jogalanyok – a közös vállalkozások – valósítják meg, melyeket az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) jelenlegi 187. cikkének akkori megfelelője alapján hoztak létre.

A hetedik keretprogram során öt közös vállalkozás jött létre a repüléstechnika (Tiszta Égbolt), a gyógyszerkutatás (az innovatív gyógyszerek kutatására irányuló kezdeményezés), az üzemanyagcella- és a hidrogénteknológia (FCH), a beágyazott rendszerek (ARTEMIS) és a nanoelektronika területén (ENIAC). Mindegyik felsorolt kezdeményezés esetében biztosított a rendszeres nyomon követés, felülvizsgálat és értékelés⁶. A Bizottság „Kutatási és innovációs partnerségek kialakítása” című közleménye⁷ összegezte a kezdeményezések tapasztalatait, és

⁶ A közös technológiai kezdeményezések időközi értékelései és a Bizottság ezekre adott válasza a következő internetcímen olvashatók: http://ec.europa.eu/research/jti/index_en.cfm, a közös technológiai kezdeményezések Sherpa-csoportjának jelentésével együtt.

⁷ COM(2011) 572.

a főbb eredmények áttekintése mellett ajánlásokat fogalmazott meg teljesítményük további javítása érdekében.

Az értékelések az eredmények között említik, hogy a politikai döntéshozók általában világszerte mind gyakrabban élnek a köz-magán társulások eszközével növekedési menetrendjük teljesítése érdekében. Kiemelik továbbá, hogy általában a köz-magán társulások, és különösen a közös technológiai kezdeményezések az Unió kutatási és innovációs politikájának innovatív megvalósítási módját kínálják. Összehozzák az érintett ipari ágazat élenjáró kutatási és innovációs szereplőit, és lehetővé teszik számukra, hogy erőfeszítéseiket koncentráltabban, a stratégiai kutatási és innovációs menetrendekkel összehangoltan fejtsék ki.

Az azonosított piaci hiányosságok, az érintett tevékenységek hosszú távú jellege és a kívánt áttörésekhez szükséges vállalások nagyságrendje alapján az értékelések indokoltnak minősítették a közös technológiai kezdeményezések életre hívását.

A hetedik kereprogramban a közös technológiai kezdeményezésekhez nyújtott uniós hozzájárulás teljes összege 3,12 milliárd EUR volt, amihez az ágazatok 4,66 milliárd EUR összegű beruházást tettek hozzá. A közös technológiai kezdeményezések sikeresnek bizonyultak abból a szempontból, hogy nagy volt bennük az ágazati részvétel, és ezen belül is a kkv-k szerepvállalása (a résztvevők mintegy 28%-a kkv volt).

A közös technológiai kezdeményezések eddigi időtartamának rövidege ellenére az időközi értékelések elismerték az általuk elért eredményeket és a hatások első jeleit. Az üzemanyagcella- és hidrogénteknológiai közös technológiai kezdeményezés például jelentős portfóliót mutathat fel stratégiai jelentőségű projektekből, és néhány korai szakaszban lévő piaci alkalmazással (például targoncák, kisebb biztonsági energiaellátó egységek) is büszkélkedhet. A Tiszta Égbolt közös technológiai kezdeményezés időközi értékelése igazolta, hogy a program sikeresen ösztönzi az általa kitűzött stratégiai környezetvédelmi célok elérését segítő előremutató fejlesztéseket azzal, hogy radikálisan új technológiai koncepciókra összpontosít. Az innovatív gyógyszerek kutatására irányuló közös technológiai kezdeményezés esetében az időközi értékelés megállapította, hogy Európában sokkal kedvezőbb lett a környezet a gyógyszerfejlesztés számára, például az adatok jobb hasznosításának, a gyógyszerek káros hatásait hatékonyabban előre jelző rendszereknek, az új biológiai markerek kidolgozásának és a gyorsabb és kevésbé költséges klinikai vizsgálatoknak köszönhetően. Az ENIAC és az ARTEMIS közös technológiai kezdeményezésről készült időközi értékelés azt hangsúlyozta, hogy e programok katalizátorszerepet játszanak a magánszektor vezető szereplőinek fokozott szerepvállalásában, és megteremtik a kereteket a nemzeti és az európai szintű közszervek számára a kiemelt stratégiai értékű témák támogatásához. Az értékelések nyomatékosan ajánlották egy hasonló kezdeményezés folytatását a „Horizont 2020” keretprogramban, tekintettel arra, hogy egyetlen szervezet vagy tagállam sem képes egymagában szembenézni az európai elektronikai szektor előtt álló valamennyi kihívással.

A jelentések és az időközi értékelések ugyanakkor rámutattak a jelenlegi közös technológiai kezdeményezések néhány gyenge pontjára is. Különösen az ágazati partnerek határozottabb szerepvállalásának szükségességét, illetve e szerepvállalás és a hozzá kapcsolódó tőkemozgósító hatás egyértelműbb mérhetőségét emelték ki. Világosabbá kell tenni továbbá a közös technológiai kezdeményezések megalapításának körülményeit is, egyértelműbb célokat kell kitűzni számukra, és nyitottabbá kell tenni őket az új résztvevők irányába. A közös technológiai kezdeményezések Sherpa-csoportjának jelentése emellett több ajánlást megfogalmazott a kezdeményezések működésének egyszerűsítése és korszerűsítése érdekében is, többek között egyedi, igényekre szabott pénzügyi keretfeltételeket szorgalmazva. Az

érdekeltek ugyanakkor aggályosnak tartják, hogy az egyes közös technológiai kezdeményezésekre eltérő szabályok és eljárások vonatkoznak, amelyek sem egymáshoz, sem a hetedik keretprogramra vonatkozó általános szabályokhoz nem igazodnak minden esetben. A „Horizont 2020” keretprogramban javasolt közös technológiai kezdeményezések mindezeket a problémákat figyelembe veszik.

4. A „HORIZONT 2020” KERETPROGRAM KÖZÖS TECHNOLÓGIAI KEZDEMÉNYEZÉSEI

A Horizont 2020 javasolt keretszabályozása a közös kötelezettségvállalás számos típusát teszi lehetővé az Unió és a magánszektor között, köztük az EUMSZ 187. cikke értelmében létrehozott közös technológiai kezdeményezéseket is. Ezeknek a „Horizont 2020” keretprogram célkitűzéseit, köztük a kutatási és az innovációs tevékenységek integrálását kell szem előtt tartaniuk. A „Horizont 2020” keretprogramot létrehozó rendelet több olyan kritériumot előír, amelyeket teljesíteni kell a köz-magán társulások területének kiválasztásakor. A szabályozás egységes szabályrendszert is meghatároz, mely a „Horizont 2020” keretprogram valamennyi komponensére alkalmazandó, a közös technológiai kezdeményezéseket is ideértve, hacsak kifejezetten nem indokolt az egyedi eltérések szükségessége.

4.1. A „Horizont 2020” keretprogram indulásakor létrehozandó közös technológiai kezdeményezések azonosítása

A Bizottság a hetedik keretprogram során összegyűjtött tapasztalatok, a „Horizont 2020” keretprogram által teremtett új jogalap és az ágazati partnerek egyértelmű elkötelezettsége alapján terjeszti elő a „Horizont 2020” keretprogram indulásakor létrehozandó közös technológiai kezdeményezésekre irányuló jogalkotási javaslatait. A javasolt kezdeményezések teljes indokolása a közleményt kísérő előzetes hatásvizsgálatokat ismertető dokumentumokban kerül kifejtésre.

Valamennyi közös technológiai kezdeményezés olyan stratégiai jelentőségű technológiákra irányul, amelyek globálisan versenyképes ágazatokban segítik elő a növekedést és a munkahelyteremtést. Mindegyik érintett ágazat a tudásalapú európai gazdaság már meglévő vagy gyors ütemben fejlődő húzóágazata. Ezek az ágazatok jelenleg több mint 4 millió embernek adnak munkát, és kivétel nélkül növekvő világpiacokkal rendelkeznek, melyeken az uniós ipar jó pozícióból indul, ha sikerül technológiai vezető szerepét kiépítenie és megtartania. E területek egyértelműen kapcsolódnak az Európa 2020 stratégia célkitűzéseire is, amint azt az alábbi ábra is szemlélteti. A pénzügyi források szűkössége idején sürgősen biztosítani kell a szükséges nagyszabású beruházásokat Európában. Ezeken a területeken ráadásul jól meghatározható piaci hiányosságok mutatkoznak, melyekhez hosszú távú és kockázatos kutatási és innovációs tevékenység társul, amihez a magánszektor egymagában nem tudja biztosítani a szükséges forrásokat.

Európa 2020

Intelligens növekedés
Innovatív Unió
Digitális menetrend

Fenntartható növekedés
Erőforrás-hatékonyság
Iparpolitika

Inkluzív növekedés

**Elektronikai
alkatrészek és
rendszerek**

**Tiszta
Égbolt**

**Üzemanyag-
cellák és
hidrogén**

**Bioalapú
iparágak**

**Innovatív
gyógyszerek**

HATÁSOK

Foglalkoztatás, növekedés, kisebb szén-dioxid-kibocsátás, alternatívák a fosszilis tüzelőanyagokkal szemben, vidékfejlesztés, jobb egészségügyi ellátás

A javasolt közös technológiai kezdeményezések a hetedik keretprogram sikereire építenek: négy közülük a hetedik keretprogram idején kialakított közös technológiai kezdeményezések következő fázisát alkotja (az elektronikai rendszerekkel és alkatrészekkel foglalkozó közös technológiai kezdeményezés a meglévő ARTEMIS és ENIAC kezdeményezés összevonásából született), a bioalapú iparágakra vonatkozó közös technológiai kezdeményezés pedig az európai biogazdaság-stratégiából kinőtt új kezdeményezésként született meg⁸.

A javasolt közös technológiai kezdeményezések mindegyike egyértelműen meghatározott célkitűzések teljesítése révén kíván áttörést elérni a következő területeken:

- *innovatív gyógyszerek*: az európai polgárok egészségének és életminőségének javítása új és hatékonyabb diagnózist és gyógymódokat, például új antimikrobiális kezeléseket kínálva számukra,
- *üzemanyagcella- és hidrogéntechnológia*: olyan gazdaságilag életképes, tiszta megoldások kifejlesztése, melyek a hidrogént alkalmazzák energiahordozóként és az üzemanyagcellákat energiaátalakítóként,
- *Tiszta Égbolt*: a repülőgépek következő generációja által kifejtett környezeti hatások drasztikus csökkentése,
- *bioalapú iparágak*: olyan új és versenyképes bioalapú értékláncok kialakítása, amelyek felválthatják a fosszilis tüzelőanyagok iránti igényt, és erőteljes lökést adhatnak a vidékfejlesztésnek,
- *elektronikai alkatrészek és rendszerek*: Európa tartós élvonalba emelése az elektronikai alkatrészek és rendszerek területén, és a hasznosítás akadályainak gyors felszámolása.

⁸ COM(2012) 60.

A felsorolt öt közös technológiai kezdeményezés várhatóan összesen több mint 17 milliárd EUR forrást mozgósít, amelyből az EU költségvetése 6,4 milliárd EUR-t biztosít. Az alábbi táblázat részletesen bemutatja az egyes közös technológiai kezdeményezések forrásigényét.

Közös technológiai kezdeményezés	Forrásigény (EUR)	
	EU (Horizont 2020)	Ágazati partnerek és egyéb források
Innovatív gyógyszerek	1725 millió	1725 millió
Üzemanyagcella- és hidrogénteknológia	700 millió	700 millió ⁹
Tiszta Égbolt	1800 millió	2250 millió
Bioalapú iparágak	1000 millió	2800 millió
Elektronikai alkatrészek és rendszerek	1215 millió	3600 millió ¹⁰ (ebből 1200 millió a tagállamoktól)
<i>Összesen</i>	<i>6440 millió</i>	<i>9875 millió az ágazati szereplőktől + 1200 millió a tagállamoktól</i>

4.2. A „Horizont 2020” keretprogram közös technológiai kezdeményezéseinek kulcselemei

A Bizottság javaslatai jóval nagyratörőbb partnerségeket vázolnak fel a közös technológiai kezdeményezések jelenlegi generációjánál.

A közös technológiai kezdeményezések világosabb és nagyratörőbb célkitűzéseket követnek, és közvetlenül hozzájárulnak az EU versenyképességi céljainak teljesítéséhez. Minden egyes közös technológiai kezdeményezéshez mérhető különös célkitűzések és fő eredményességi mutatók társulnak, melyek szorosabb nyomon követést és értékelést tesznek lehetővé. E célkitűzések jelentősen túltesznek a hetedik keretprogram ambícióján. Nagyobb hangsúlyt kap bennük az innováció és a hatásosság, ami lehetővé teszi az innovatív megoldások számára a kutatás és a kereskedelmi alkalmazás között húzódó halálvölgy áthidalását. Az új üzemanyagcella- és hidrogénteknológiai közös technológiai kezdeményezés célkitűzései például az ár és a működés területén meglévő akadályokkal is foglalkoznak, amelyeket a technológiának le kell győznie, hogy gazdaságilag életképes lehessen. Számos célkitűzés ugyanakkor közvetlenül elősegíti az EU általános politikai céljainak teljesülését. A bioalapú iparágakra vonatkozó közös technológiai kezdeményezés például olyan technológiákat fog fejleszteni, amelyek nem élelmiszernövényekből állítanak elő bioüzemanyagot, így segítve a mezőgazdasági termelőket

⁹ Ez az összeg a közös vállalkozás tagjai vagy az őket alkotó jogalanyok (legalább 400 millió EUR), illetve a nem tag, de a tevékenységekben részt vevő egyéb jogalanyok által nyújtott hozzájárulásokból adódik össze.

¹⁰ Ez az összeg a közös vállalkozás tagjai vagy az őket alkotó jogalanyok (legalább 1700 millió EUR a magánszektorbeli szereplőktől), illetve a nem tag, de a tevékenységekben részt vevő egyéb jogalanyok által nyújtott hozzájárulásokból adódik össze.

és az ipart, hogy teljesítsék az EU megújulóenergia-cékitűzéseit. Végezetül a célkitűzések olyan kulcsfontosságú alaptermotechnológiákra is irányulnak, mint például az elektronika, amelyek az európai iparágak széles skálájának versenyképességéhez járulnak hozzá.

A közös technológiai kezdeményezések jobb irányítása biztosítja a nyitást az új résztvevők felé, a források kiválósági alapon történő elosztását és a nemzeti tevékenységekhez való szorosabb kapcsolódást. Az uniós hozzájárulás döntő része nyílt pályázati felhívások révén kerül odaítélésre, lényegében a „Horizont 2020” keretprogram egyéb részeivel azonos szabályok alapján. A kezdeményezések minden esetben nyitva állnak az új partnerek előtt. Az innovatív gyógyszerekkel foglalkozó új közös technológiai kezdeményezés például az uniós hozzájárulás egy részét az új partnerek számára különíti el. Az új Tiszta Égbolt közös technológiai kezdeményezés nyílt versenyeztetéssel választja ki demonstrációs rendszereihez és demonstrációs platformjaihoz a legfőbb partnereket. Több új közös technológiai kezdeményezés erőteljesebben összpontosít a demonstrációs tevékenységekre, ami várhatóan a partnerszervezetek szélesebb köre számára teszi relevánssá őket.

A „Horizont 2020” keretprogram közös technológiai kezdeményezései szorosabb kapcsolatra törekednek a hasonló tagállami és regionális szintű tevékenységekkel. Ezért minden közös technológiai kezdeményezésben nagyobb súlyt kap a tagállami képviselők csoportja. Ezek a csoportok fontos tanácsadó szerepet töltenek be, teljes körű tájékoztatást kapnak a kezdeményezések megvalósításáról, és feladatuk lesz egyúttal tájékoztatni a kezdeményezést a kapcsolódó tagállami tevékenységekről, illetve kapcsolatot teremteni a kezdeményezés tevékenysége és a felvevőpiaci bevezetés között. Az elektronikai alkatrészekkel és rendszerekkel foglalkozó közös technológiai kezdeményezés esetében a tagállamok közvetlenül is hozzájárulnak a kezdeményezés finanszírozásához.

Azzal, hogy a hasznosítás adott esetben összeköthető a strukturális és beruházási alapok támogatási mechanizmusaival, az Unió kezdeményezte fellépések és a tagállami vagy régiós fejlesztési politikák közötti szinergiák megerősödhetnek, ami segíthet a tagállamoknak növelni versenyképességüket és jobban megfelelni az érintett kiemelt területeken mutatkozó beruházási igényeknek.

Jelentősen egyszerűsödnek mind a végrehajtási struktúrák, mind pedig a résztvevőkre vonatkozó szabályok. A „Horizont 2020” keretprogram közös technológiai kezdeményezései a végrehajtás tekintetében számos okból jobban meg fognak felelni a kitűzött céloknak¹¹. Ezek az okok a következőket foglalják magukban:

- az iparág erőteljes részvételét jobban figyelembe vevő jogi keret jön létre, és a költségvetési rendelet új rendelkezéseinek teljes körű kihasználása révén jelentős egyszerűsítés történik (a rendelet speciális rendelkezéseket tartalmaz a köz-magán társulásokra vonatkozóan, elősegítve a közös technológiai kezdeményezések „ideális ház” forgatókönyvének megvalósítását, például kifejezetten köz-magán társulásokra létrehozott szervekként ismeri el ezeket a kezdeményezéseket, és lehetőséget biztosít számukra arra, hogy „könnyített”, saját egyedi igényeikre szabott pénzügyi szabályzatot fogadjanak el), valamint
- biztosított lesz a „Horizont 2020” keretprogram részvételi szabályainak egységes alkalmazása, ami javítja a tervezhetőséget a résztvevők számára, és csak rendkívüli és kellően indokolt esetekben ad módot az eltérésre. Ez azt jelenti, hogy a közös

¹¹ A közös technológiai kezdeményezések Sherpa-csoportja kérésének megfelelően: http://ec.europa.eu/research/jti/pdf/jti-sherpas-report-2010_en.pdf

technológiai kezdeményezések hasznát fogják látni a „Horizont 2020” keretprogrammal bevezetett nagyobb egyszerűsítéseknek.

A közös technológiai kezdeményezések az ipar erőteljesebb szerepvállalására épülnek, a jelentős összegű, az uniós költségvetési hozzájárulással legalább összemérhető pénzügyi kötelezettségvállalásokat is ideértve. A közös technológiai kezdeményezések összesen közel 10 milliárd EUR összegű ipari kötelezettségvállalásra épülnek. A hetedik keretprogramhoz hasonlóan egyes kötelezettségvállalások ezúttal is a közös technológiai kezdeményezés során meghirdetett pályázati eljárásokból születő projektek azon költségeinek finanszírozásából erednek, amelyeket az uniós hozzájárulás nem fedez teljes egészében. Az ágazati partnerek a rendes társfinanszírozáson túlmenően további kötelezettségeket is vállalnak azzal, hogy olyan tevékenységeket és beruházásokat is „bevisznek” a kezdeményezésbe, amelyek nem részesülnek támogatásban a „Horizont 2020” keretprogramból. Az üzemanyagcella- és hidrogéntechnológiai közös technológiai kezdeményezés esetében például az ágazati szereplők jelenlegi hozzájárulása jelentős részben a társfinanszírozott tevékenységekben való részvételükből adódik, míg a jövőbeli kezdeményezésben az ilyen típusú hozzájáruláshoz legalább 300 millió EUR egyéb kötelezettségvállalás adódik hozzá. A Tiszta Égbolt esetében a kiegészítő kötelezettségvállalások összege megközelíti az 1 milliárd EUR-t, a bioalapú iparágakra vonatkozó közös technológiai kezdeményezés esetében pedig legalább 1,8 milliárd EUR-t tesz ki. Ezek a kiegészítő kötelezettségvállalások közvetlenül fognak kapcsolódni a közös technológiai kezdeményezés célkitűzéseivel, és hozzá fognak járulni annak teljesítéséhez. Az ágazati partnerek az éves végrehajtási folyamat részeként teszik meg konkrét kötelezettségvállalásaikat, melyeket a Bizottság ellenőriz és nyomon követ. Amennyiben az ipari szerepvállalás nem éri el a szükséges szintet, a Bizottságnak joga van csökkenteni vagy visszatartani az uniós hozzájárulást, vagy megszüntetni a közös vállalkozást. Ez biztosítja a szükséges rugalmasságot arra az esetre, ha jelentősebb előre nem látható változások csökkentenék a közös technológiai kezdeményezés célkitűzéseinek relevanciáját.

5. EGYÉB PARTNERSÉGEK A „HORIZONT 2020” KERETPROGRAMBAN

5.1. Szerződéses köz-magán társulások

A közös technológiai kezdeményezések kiegészítéseképpen a Bizottság a hetedik keretprogramban olyan strukturált partnerségeket is létrehozott a magánszektorral, amelyek eleve meghatározott, az iparág számára rendkívül releváns területeken közvetlen információkkal szolgáltak a munkaprogramok kidolgozásához. A közös technológiai kezdeményezésekkel ellentétben ezek a partnerségek nem igényelnek külön jogi szabályozást, mivel a finanszírozást a Bizottság a rendes eljárások keretében biztosítja.

Az európai gazdaságélénkítési terv keretében három ilyen partnerség indult útnak¹² és került végrehajtásra pályázati felhívások útján, összesen 1,6 milliárd EUR összegű uniós hozzájárulással. A pályázati felhívások az ipari ágazatok szempontjából releváns területekre irányultak, és az odaitélt projektfinanszírozás közel fele a vállalkozásoknak, ezen belül pedig 30% a kkv-knak jutott¹³.

Ezekre a tapasztalatokra építve a „Horizont 2020” keretprogram létrehozására irányuló javaslatok is lehetővé tesznek hasonló partnerségeket. Ezek a partnerségek az átláthatóság javítása érdekében a Bizottság és az ágazati partnerek közötti szerződéseken alapulnak,

¹² COM(2008) 800.

¹³ Az Unió ezen túlmenően 300 millió EUR-t fordított a „Jövő internete” kezdeményezésre, amelynek mintegy 50%-a jutott az iparnak.

amelyek meghatározzák a célkitűzéseket, a kötelezettségeket, a főbb eredményességi mutatókat és az elvárt eredményeket.

A szerződéses köz-magán társulások létrehozásának lehetőségét a Bizottság a következő területeken vizsgálja:

- a jövő üzemei,
- energiahatékony épületek,
- környezetbarát járművek,
- a jövő internete¹⁴,
- fenntartható feldolgozóipar,
- robotika,
- fotonika,
- nagy teljesítményű számítástechnika.

Az első négy terület a hetedik keretprogram alapján kialakított köz-magán társulások tevékenységének a folytatását jelenti. Valamennyi esetben az európai gazdaság olyan jelentős részterületéről van szó, ahol szükség van a köz-magán társulásokra, amit a Bizottság több korábbi dokumentumában is megállapított, így például az iparpolitikáról szóló közlemény frissítésében, a kulcsfontosságú alaptermotechnológiák európai stratégiájáról szóló közleményben¹⁵, a nagy teljesítményű számítástechnikáról szóló közleményben¹⁶, illetve a „Horizont 2020” keretprogram létrehozására irányuló javaslatokban.

Az egyes területeken belül az iparági szereplők javaslatainak világos, más érdeklődőkkel lefolytatott nyílt konzultációk igénybevételeivel kidolgozott útiterveket kell kínálniuk, melyek ismertetik a fellépés vízióját, kutatási és innovációs tartalmát és elvárt hatását, ideértve a növekedésre és a munkahelyteremtésre gyakorolt hatásokat is. A javaslatoknak egyértelműen meg kell határozniuk az iparági szereplők kötelezettségvállalásának jellegét és mértékét, valamint a köz-magán társulás tökemozgósító hatását is. Kiemelt hangsúlyt kapnak a piachoz közeli tevékenységek.

A köz-magán társulásoknak ugyanakkor törekedniük kell az európai strukturális és beruházási alapokkal való szinergiák kiaknázására is, nevezetesen a regionális, illetve az intelligens szakosodásra vonatkozó nemzeti szintű stratégiák vonatkozásában.

A Bizottság az ágazati szereplők javaslatait – többek között külső szakértők bevonásával – a „Horizont 2020” keretprogramot létrehozó rendeletben rögzített kritériumok alapján fogja értékelni. Ha az értékelés, amelynek eredményei nyilvánosan is elérhetők lesznek, pozitív eredménnyel zárul, a Bizottság saját határozata alapján egyetértési megállapodást köt a magánszektorbeli partnerekkel. Ezek a nyilatkozatok meghatározzák majd:

- a partnerség általános és különös célkitűzéseit,
- a magánszektorbeli partner által vállalt kötelezettségeket, amelyeknek érdemieknek és a várható uniós hozzájárulással összehasonlítható szintűeknek kell lenniük, és fedezhetik a köz-magán társulás adminisztratív költségeit, valamint az ágazati

---

¹⁴ A jövő internetével foglalkozó jelenlegi köz-magán társulás folytatása, amelynek középpontjában az ötödik generációs vezeték nélküli hálózati infrastruktúra áll.

¹⁵ COM(2012) 341.

¹⁶ COM(2012) 45.

szereplők által finanszírozott demonstrációk, képzési, csoportszervezési, figyelemfelkeltő és nyomonkövetési tevékenységekre fordított kiadásokat,

- a főbb eredményességi mutatókat és az elvárt eredményeket, köztük az európai hasznosítás várható hatásait,
- az uniós hozzájárulás indikatív pénzügyi keretét a 2014–2020 közötti időszakra (melyet a költségvetési hatóságnak az éves költségvetési eljárásban jóvá kell hagynia),
- a fő eredményességi mutatókon alapuló és a kiigazítás lehetőségét fenntartó nyomonkövetési és felülvizsgálati mechanizmust. Ez egyúttal biztosítja a Bizottság számára a jogalapot, hogy megszüntessen egy partnerséget abban az esetben, ha az ágazati partnerek nem teljesítik vállalásaikat,
- az irányítási struktúrát, ideértve azt a mechanizmust is, amelyen keresztül a Bizottság tanácsokat kérhet a magánszektorbeli partnerektől a „Horizont 2020” keretprogram keretében pénzügyi támogatásra előterjesztendő kutatási és innovációs tevékenységekre.

Azokon a területeken, ahol az ágazati javaslat az értékelés szerint teljesíti az előírt kritériumokat, a Bizottság arra törekszik majd, hogy időben megkösse az egyetértési megállapodást ahhoz, hogy a köz-magán társulás már a „Horizont 2020” keretprogram első munkaprogramja alapján megindulhasson.

5.2. Közszektoron belüli társulások és egyéb partnerségek

A Bizottság más partnerségi formákat is igénybe vesz a „Horizont 2020” keretprogram végrehajtása érdekében. Ebből a célból négy jogalkotási javaslatot terjeszt elő, melyek az EUMSZ 185. cikke alapján, a nemzeti kutatási programok közös végrehajtása érdekében közszektoron belüli társulások létrehozására irányulnak a tagállamokkal. A javaslatok a következő területekre vonatkoznak:

- az *„Európai és fejlődő országok közötti partnerség a klinikai vizsgálatokban” elnevezésű második program* a szegénységhez kapcsolódó betegségek társadalmi és gazdasági terheinek enyhítéséhez kíván hozzájárulni,
- az *„Európai metrológiai program – Innováció és kutatás” elnevezésű program* célja integrált és a célok szempontjából megfelelő metrológiai megoldások kidolgozása az innováció és az ipar versenyképességének támogatása érdekében, valamint mérési technológiák rendelkezésre bocsátása az energetikával, a környezetvédelemmel, az egészségüggyel és más területekkel összefüggő társadalmi kihívások megoldásához,
- az *Eurostars 2* program célja a gazdasági növekedés és a munkahelyteremtés ösztönzése a K+F-tevékenységet végző kkv-k versenyképességének megerősítése révén,
- *A tevékeny és önálló életvitel segítését szolgáló kutatási-fejlesztési program* célja az idősödő polgárok és gondozóik életminőségének, valamint az ellátási rendszerek fenntarthatóságának javítása, és mindezek érdekében az IKT-alapú termékek és szolgáltatások hozzáférhetőbbé tétele a tevékeny és egészséges idősor érdekében.

A köz-magán társulásokon túlmenően a „Horizont 2020” keretprogram végrehajtása során az egyéb formában létrejött partnerségek, például az európai innovációs partnerségek¹⁷, a közös

¹⁷ http://ec.europa.eu/research/innovation-union/index_en.cfm?pg=eip

programozási kezdeményezések¹⁸ és az európai technológiai platformok javaslatai is figyelembevételre kerülnek. Emellett az Európai Innovációs és Technológiai Intézet tudományos és innovációs társulásokat¹⁹ alakít a „Horizont 2020” keretprogram keretében, amelyek strukturált, hosszú távú partnerségek formájában segítik az oktatási, a kutatási és az üzleti szektor szereplői közötti együttműködést.

Két, a kiemelt JFT-támogatások²⁰ körében előkészítés alatt álló kezdeményezés, a Grafén és az Emberi agy projekt célja széles körű és hosszú távú európai partnerségek kialakítása. Ezek a kezdeményezések olyan értelemben egészítik ki a köz-magán társulásokat, hogy tartalmukat eredendően a tudományos közösségek határozzák meg, és az ipar a projektek tízéves időtartama során fokozatosan kapcsolódik be a folyamatba.

A közös technológiai kezdeményezések mellett a köz-magán társulások egy másik, az EUMSZ 187. cikkén alapuló formájaként alakult meg a SESAR²¹ („Egységes európai égbolt” légiforgalmi szolgáltatási kutatás) közös vállalkozás, amely az európai légiforgalmi szolgáltatás korszerűsítésére irányuló „egységes európai égbolt” kezdeményezés műszaki alappilléret alkotó SESAR projektet koordinálja. Specifikus, szakpolitika-orientált tevékenységének köszönhetően a SESAR nem közös technológiai kezdeményezés formájában alakult meg, bár szorosan kapcsolódik a Tiszta Égbolt közös technológiai kezdeményezéshez. A Bizottság javasolja a SESAR Közös Vállalkozás továbbvitelét a „Horizont 2020” keretprogram időtartam alatt is. A vállalkozás további működése biztosítja, hogy a „Horizont 2020” keretprogram időtartama alatt is folytatódjon a légiforgalmi szolgáltatási kutatás és innováció, az egységes európai égbolt szakpolitikai célkitűzéseivel teljes összhangban.

6. KITEKINTÉS

Az erőteljes ipari részvétellel és szerepvállalással működő köz-magán társulások nélkülözhetetlen részei a „Horizont 2020” keretprogram és az Európa 2020 stratégia célkitűzéseinek teljesítéséhez vezető folyamatnak. Ez a közlemény ismertette, hogy a nagyobb átláthatóságnak, a világosabb célkitűzéseknek, a piachoz közeli tevékenységek hangsúlyosabbá válásának, az erőteljesebb ágazati szerepvállalásnak és a jelentős egyszerűsítéseknek köszönhetően hogyan erősödnek meg a köz-magán társulások a „Horizont 2020” keretprogramban.

A közös technológiai kezdeményezések, a szerződéses köz-magán társulások, a közszektoron belüli társulások és az egyéb kapcsolódó kezdeményezések – például a közös programozási kezdeményezések, az EIT tudományos és innovációs társulásai és az európai innovációs partnerségek – a szinergiák maximális kiaknázásának és az együttes hatások növelésének jegyében valósulnak meg, különösen a közös célkitűzések tekintetében. Mindezt figyelembe véve maradéktalanul ki kell használni az abból adódó lehetőségeket, hogy a „Horizont 2020” keretprogram egyetlen programban egyesít mindennemű uniós szintű kutatás- és innovációfinanszírozást. Kiemelt figyelmet kell fordítani az innovációs ciklus tevékenységeinek összekapcsolására a kutatási eredményektől a piachoz közeli tevékenységekig, így segítve a vállalkozó szellem bátorítását és a vállalkozásalapítás ösztönzését az európai gazdaság számára különösen fontos területeken.

Tekintettel a munkahelyteremtésre és a növekedésre kifejtett jelentős hatásukra, a Bizottság felkéri az Európai Parlamentet és a Tanácsot, hogy hozza meg az e partnerségeknek a

¹⁸ http://ec.europa.eu/research/era/joint-programming_en.html

¹⁹ <http://eit.europa.eu/kics/>

²⁰ <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/fet-flagships>

²¹ <http://www.sesarju.eu/>

„Horizont 2020” keretprogram kezdetével egyidőben történő megindításához szükséges jogalkotási határozatokat. A javasolt irányítási szabályok révén a Bizottság rendszeresen nyomon fogja követni, jelentésbe fogja foglalni és értékelni fogja a közös technológiai kezdeményezések és egyéb partnerségek eredményeit.

A tapasztalat azt mutatja, hogy a közös vállalkozások alapítása jelentős időt és erőfeszítést igényel, és csak olyan területeken érdemes folytatni, ahol komoly stratégiai kutatási és innovációs célkitűzéseket szolgál, melyeket a „Horizont 2020” keretprogram rendes megvalósítási keretei között nem lehet teljesíteni. A Bizottság ezért a jövőben csak olyan esetekben fontolja meg a hasonló kezdeményezéseket, amikor a „Horizont 2020” keretprogram kritériumai és a világos politikai szükségletek alapján egyértelműen fennállnak ezek a feltételek. A Bizottság ugyanakkor úgy látja, hogy az egységes európai vasúti térség kiteljesítésére, valamint a vasúti technológiák terén való európai vezető szerep megszerzésére irányuló kutatási és innovációs erőfeszítés nagysága és az erre irányuló politikai igény megfelelő helyzetet teremt egy esetleges közös vállalkozáshoz a vasúti ágazatban, és az érintett iparággal közösen ki fogja dolgozni az erre vonatkozó javaslatát.